Innspill til ny stortingsmelding om idrett

Den Norske Turistforening (DNT) er Norges største frivillige friluftslivsorganisasjon med 340 000 medlemmer fordelt på 53 selvstendige medlemsforeninger og 98 lokallag. Vi forvalter over 600 hytter og 23 500 kilometer merkede stier og arrangerer om lag 20 000 turer, kurs og aktiviteter årlig. Nesten 80 prosent av disse skjer i nærnatur. Hvert år legges det ned om lag én million dugnadstimer i DNT. Denne omfattende frivillige innsatsen gjør det mulig å legge til rette for både organisert og egenorganisert fysisk aktivitet i hele landet.

Innspillsprosessen til ny stortingsmelding om idrett og fysisk aktivitet favner bredt og omfatter mange viktige problemstillinger. DNT vil særlig løfte fram følgende hovedpunkter:

- **Videreføre hovedmålet «idrett og fysisk aktivitet for alle», og gi friluftslivet en tydelig plass i politikken.**
  (se punkt 1)
- **Styrk spillemidlene til friluftslivsaktivitet.** Aktivitetsmidlene må i større grad innrettes etter målgrupper, samfunnsmål og faktisk aktivitet.
  (se punkt 1, 2 og 4)
- **Anerkjenn friluftslivsorganisasjonenes rolle som sentrale tilretteleggere for fysisk aktivitet og friluftsliv.** Frivilligheten legger til rette for både organisert og egenorganisert aktivitet.
  (se punkt 1 og 6)
- **Sørg for at spillemidlene kommer alle aldersgrupper til gode.** Politikken må legge bedre til rette for fysisk aktivitet gjennom hele livet, også for voksne og eldre, uten at satsingen på barn og unge svekkes.
  (se punkt 1, 2, 5 og 7)
- **Prioriter bærekraftige anlegg og enkel infrastruktur som gjør det mulig for flere å være fysisk aktive.** Stier, turveier, løyper, hytter, turmål og nærnatur er viktig infrastruktur. Anleggspolitikken bør prioritere løsninger som er areal- og ressurseffektive, har lav miljøbelastning og kommer mange til gode.
  (se punkt 3)

Innledning

Den nye idrettsmeldingen må ta utgangspunkt i samfunnsmålet om en fysisk aktiv befolkning gjennom hele livet. Skal dette målet nås, kan ikke politikken avgrenses til konkurranseidrett eller medlemsbasert idrett alene. Den må favne hele aktivitetslandskapet, inkludert organisert friluftsliv, egenorganisert aktivitet og frivilligheten som gjør aktivitet mulig.

Friluftsliv er en av de viktigste arenaene for fysisk aktivitet i Norge. I 2024 deltok 96,5 prosent av befolkningen over 16 år i en friluftsaktivitet. Til sammenligning hadde 11,4 prosent trent eller mosjonert med et idrettslag (SSB 2024). Friluftsliv er dermed ikke et sidefelt i aktivitetspolitikken, men en sentral del av hvordan befolkningen faktisk er fysisk aktiv.

At Klima- og miljødepartementet har hovedansvaret for friluftslivspolitikken, endrer ikke behovet for at friluftsliv inngår i Kultur- og likestillingsdepartementets politikk og virkemidler for fysisk aktivitet.

DNT mener derfor at friluftsliv må få en tydeligere politisk, økonomisk og begrepsmessig plass i den nye idrettsmeldingen. Dette må gjenspeiles i mål, virkemidler og prioriteringer.

Innspillet vårt videre følger departementets inndeling.

1 Idrettens verdi, rolle og samfunnsbidrag

Videreført hovedmålet «idrett og fysisk aktivitet for alle»
Den nye idrettsmeldingen må videreføre målet om «idrett og fysisk aktivitet for alle». DNT mener dette må være det overordnede målet for politikken.

Idrettens egenverdi ligger først og fremst i selve deltakelsen: aktivitetsglede, mestring, lek, fellesskap og personlig utvikling. Kjerneoppgaven er å skape aktivitet, fellesskap og gode opplevelser for deltakerne. De samme kvalitetene skapes gjennom friluftslivet. Friluftsliv er fysisk aktivitet i seg selv, ikke bare et virkemiddel for bedre folkehelse, og er for mange en viktig form for fysisk aktivitet gjennom hele livet.

DNT støtter at meldingen skal favne både organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Friluftsliv må derfor ha en tydelig plass i politikkens mål, kunnskapsgrunnlag og virkemidler.

Idrett og friluftsliv bidrar samtidig til folkehelse, inkludering, gode oppvekstsvilkår og levende lokalsamfunn. Disse samfunnsgevinstene oppstår i stor grad gjennom organisasjonenes ordinære aktivitet. Det er rimelig å forvente at frivilligheten bidrar til brede samfunnsmål, men idretten og friluftslivet kan ikke gis hovedansvaret for å løse utfordringer som fysisk inaktivitet, utenforskap og sosial ulikhet. Dette er et offentlig ansvar som krever innsats fra flere sektorer.

For å lykkes må frivilligheten sikres stabile og forutsigbare rammevilkår. Offentlige virkemidler må ivareta organisasjonenes egenart og selvstyre. Staten bør sette overordnede mål for aktivitet, inkludering og deltakelse, mens organisasjonene selv må ha frihet til å velge hvordan målene nås.

Flere veier til et aktivt liv
Organisert idrett, organisert friluftsliv og egenorganisert aktivitet utfyller hverandre. Hvordan vi ønsker å være aktive, endrer seg gjennom livet. Den organiserte idretten har en særlig viktig rolle for barn og unge, mens friluftsliv og egenorganisert aktivitet gir muligheter for aktivitet gjennom hele livet.

For DNT er det avgjørende at politikken tar utgangspunkt i målet om aktivitet, ikke i hvordan aktiviteten er organisert. Det viktigste er at mennesker finner aktiviteter de trives med, opplever mestring og fellesskap og fortsetter å være aktive gjennom ulike livsfaser.

Dette må også få konsekvenser for de statlige virkemidlene. Med bedre rammevilkår kan friluftslivsorganisasjonene gi enda flere barn og unge tilgang til organiserte aktiviteter, samtidig som de legger til rette for aktivitet gjennom hele livet. Skal flere bli og forbli aktive, må staten legge til rette for hele bredden av frivilligheten.

Aktivitetsmidlene må favne bredere
Skal målet om «idrett og fysisk aktivitet for alle» nås, må også aktivitetsmidlene favne bredden i hvordan befolkningen er fysisk aktiv.

Friluftslivsorganisasjonenes tilgang til aktivitetsmidler over spillemidlene er i stor grad konsentrert om tilskudd til friluftslivsaktivitet, mens idretten har flere aktivitets-, inkluderings-, utstyrs- og utviklingsordninger. Samtidig har friluftslivets andel av spillemidlene de siste fem

årene falt fra 1,33 til 1,15 prosent. Utviklingen har dermed vært klart svakere enn for spillemidlene til idrettsformål samlet.

DNT mener aktivitetsvirkemidlene i større grad bør innrettes etter samfunnsmål, målgrupper og hvor det faktisk skapes aktivitet, ikke først og fremst etter om aktiviteten er organisert innenfor idretten eller friluftslivet. Bedre tilgang til relevante aktivitetsmidler vil gi friluftslivsorganisasjonene større mulighet til å utvikle aktivitetstilbud og nå flere, særlig barn og unge.

Fysisk aktivitet er et ansvar på tvers av sektorer
Den reviderte folkehelseloven tydeliggjør statens ansvar for folkehelsen. Etter § 22 skal statlige myndigheter vurdere konsekvenser for befolkningens helse der det er relevant, og loven fastslår blant annet statens ansvar for å fremme helse og livskvalitet og bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller.

Det samme brede perspektivet ligger til grunn for Sammen om aktive liv. Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020–2029. Her inngår både «Friluftsliv for alle» og «Idrettsaktivitet for flere» som del av innsatsen for en aktiv fritid.

DNT mener den nye idrettsmeldingen må bygge videre på denne helhetlige tilnærmingen. Det innebærer ikke en endret ansvarsdeling mellom departementene. Klima- og miljødepartementet har hovedansvaret for friluftslivspolitikken, men friluftsliv må samtidig ha en tydelig plass i Kultur- og likestillingsdepartementets politikk og virkemidler for fysisk aktivitet.

DNT mener derfor at:

- målet om «idrett og fysisk aktivitet for alle» videreføres som det overordnede målet
- friluftsliv gis en tydelig plass i politikkens mål, kunnskapsgrunnlag og virkemidler
- aktivitetsmidlene i større grad innrettes etter målgrupper, samfunnsmål og faktisk aktivitet
- spillemidlene til friluftslivsaktivitet styrkes
- frivilligheten sikres stabile og forutsigbare rammevilkår med respekt for organisasjonenes selvstyre

2. Deltakelse og inkludering i idretten

Alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, uavhengig av økonomi, funksjonsevne, bakgrunn og bosted. For å lykkes trenger vi flere veier til et aktivt liv. Organisert idrett, friluftsliv og egenorganisert aktivitet utfyller hverandre. Friluftsliv gir arenaer for bevegelse, mestring og fellesskap, og kan også være en vei videre til aktivitet for dem som faller fra organisert idrett.

Friluftsliv er samtidig ikke automatisk inkluderende. Økonomi, utstyr, transport, kjennskap til tilbud og opplevelsen av å høre til kan være barrierer. DNT mener derfor at brede lavterskeltilbud må være fundamentet, supplert med målrettede tiltak der barrierene er størst.

Handlingsplanen Alle inkludert! 2024–2026 omfatter idrett, friluftsliv og andre fritidsaktiviteter. Dette må følges opp med virkemidler som gir friluftslivsorganisasjonene reelle muligheter til å bidra. Skal flere barn og unge inkluderes, må også friluftslivets potensial tas i bruk.

Det krever forutsigbare rammevilkår for frivilligheten. Grunnstøtte og brede aktivitetsordninger bør prioriteres fremfor mange kortsiktige prosjektmidler, og tilskudd må komme tidlig nok til at organisasjonene kan planlegge og bygge varige tilbud. Samtidig må samarbeidet mellom frivilligheten, kommunene, skolen og offentlige tjenester styrkes.

DNT mener derfor at:

- brede aktivitetsordninger skal være fundamentet, supplert med målrettede tiltak der barrierene er størst
- friluftslivsorganisasjonene må omfattes av relevante virkemidler for inkludering
- aktivitetsmidlene til friluftslivsorganisasjonene må styrkes
- tilskuddene må være mer forutsigbare og i større grad kunne gis flerårig

3. Anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Anleggspolitikken må speile hvordan folk faktisk er aktive
For å nå målet om en fysisk aktiv befolkning må anleggspolitikken ta utgangspunkt i hvordan folk faktisk er aktive. Investeringene må derfor omfatte både anlegg for organisert idrett og infrastruktur for organisert friluftsliv og egenorganisert aktivitet gjennom hele livet.

Stier, turveier, løypenett, turmål, friluftsporter og større utfarts- og nærfriluftsområder er viktig infrastruktur for fysisk aktivitet. De er åpne for alle, krever verken medlemskap eller faste treningstider og brukes samtidig som arenaer for organisert aktivitet. Friluftslivsanlegg må derfor få en tydeligere plass i prioriteringen av spillemidlene.

Aktivitetstallene understreker betydningen av denne infrastrukturen. I 2024 hadde 90,6 prosent av befolkningen over 16 år gått tur i parker eller naturomgivelser nær boligen, 74,8 prosent hadde gått fottur i fjell, skog eller mark, og 33,6 prosent hadde gått skitur (SSB 2024). Dette er aktiviteter som i stor grad bruker og er avhengige av stier, turveier, løyper og tilgjengelige naturområder.

Likevel er spillemidlene til denne typen infrastruktur begrenset. Av 4,25 milliarder kroner til idrettsformål i 2025 gikk 37 millioner kroner, under 1 prosent, til løypetiltak i fjellet og overnattingshytter (Kulturdepartementet 2025). I tillegg finnes egne ordninger for friluftslivsanlegg innenfor den ordinære spillemiddelordningen, men samlet sett er støtten liten sett opp mot den omfattende bruken av denne infrastrukturen.

Staten bør fastsette overordnede mål for anleggspolitikken, samtidig som fylkeskommuner og kommuner får handlingsrom til å prioritere ut fra lokale behov og aktivitetsmønstre. Tilskuddssatsene for friluftslivsanlegg må også følge kostnadsutviklingen, slik at ordningene faktisk gjør det mulig å realisere og rehabilitere anlegg.

En mer bærekraftig anleggspolitikk
En framtidsrettet anleggspolitikk må ta større hensyn til natur, klima og ressursbruk. Rehabilitering, ombruk, sambruk og bedre utnyttelse av eksisterende anlegg bør prioriteres sterkere framfor nye naturinngrep. Naturhensyn, klimaavtrykk, ressursbruk og framtidige driftskostnader må tillegges større vekt ved tildeling av spillemidler.

Samtidig må det bli enklere for frivilligheten å bruke ordningene. For mange frivillige lag og foreninger er begrenset administrativ kapasitet en barriere. Søknadsprosesser,

dokumentasjonskrav, informasjon og veiledning bør derfor forenkles og stå i rimelig forhold til tilskuddets størrelse og risiko.

DNT mener derfor at:

- anleggspolitikken må ta utgangspunkt i hvordan befolkningen faktisk er aktiv
- stier, turveier, løyper, turmål og andre friluftslivsanlegg må anerkjennes som viktig infrastruktur for fysisk aktivitet
- friluftslivsanlegg må få en tydelig plass i prioriteringen av spillemidler
- tilskuddssatsene for friluftslivsanlegg må oppjusteres i tråd med kostnadsutviklingen
- søknadsprosesser og dokumentasjonskrav må forenkles for frivillige lag og foreninger
- anleggspolitikken må ta større hensyn til natur og klima ved å prioritere rehabilitering og bedre utnyttelse av eksisterende anlegg framfor nye naturinngrep

4. Profesjonalisering og økte krav og forventninger til idrettstilbudet

Økt profesjonalisering kan bidra til tryggere, mer inkluderende og bedre aktivitetstilbud. Samtidig må ikke økte krav til administrasjon, rapportering og dokumentasjon gjøre det vanskeligere å være frivillig eller å drive små, lokale tilbud.

Balansen mellom profesjonalisering og frivillighet er en del av hverdagen også i DNT. Av de 53 medlemsforeningene har 35 ansatt daglig leder, mens 18 drives uten. Bare ni av medlemsforeningene har betjente hytter. Organisasjonen rommer dermed alt fra små, frivillig drevne foreninger til større foreninger med ansatte og omfattende aktivitet.

DNT er en av landets største arrangører av friluftslivskurs, blant annet gjennom turlederutdanningen, ferskingkurs og kurs i trygg ferdsel. Rekruttering, opplæring og oppfølging av turledere, aktivitetsledere og andre frivillige er avgjørende for å møte økte forventninger til kvalitet, sikkerhet og inkludering. Dette er en forutsetning for aktivitet, ikke en støttefunksjon ved siden av den.

For mange lag og foreninger er kapasitet en større utfordring enn mangel på engasjement. Krav til rapportering og kontroll må derfor stå i forhold til tilskuddets størrelse, risiko og organisasjonenes kapasitet. Målet om forenkling må gjelde hele frivilligheten, uavhengig av hvilket departement eller politikkområde organisasjonene hører inn under.

DNT mener at profesjonalisering skal styrke frivilligheten og kvaliteten i aktivitetstilbudene, ikke erstatte frivillig innsats. Aktivitetsmidler må derfor kunne brukes til rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige ledere.

DNT mener derfor at:

- rapporterings- og dokumentasjonskrav må stå i forhold til tilskuddets størrelse og risiko
- profesjonalisering må brukes til å styrke, ikke erstatte, frivillig innsats
- aktivitetsmidler må kunne dekke rekruttering, opplæring og oppfølging av frivillige ledere
- flerårige og tillitsbaserte tilskudd må tas i bruk for å styrke langsiktig aktivitet og frivillighet

5. Idrett og fysisk aktivitet i et livsløpsperspektiv

Et viktig spørsmål er hvilke målgrupper den statlige idrettspolitikken skal prioritere. Barn og unge og personer med funksjonsnedsettelser bør fortsatt være prioriterte målgrupper. Samtidig må politikken ta høyde for at fysisk aktivitet er viktig gjennom hele livet, og at måten vi er aktive på endrer seg med alder, livssituasjon og interesser.

Den organiserte idretten står sterkt blant barn og unge, mens andre aktivitetsformer får større betydning senere i livet. Det er derfor ikke nok å få barn og unge inn i aktivitet. Politikken må bidra til bevegelsesglede, mestring og ferdigheter som gir lyst og mulighet til å fortsette å være fysisk aktiv gjennom hele livet. Målet må være at flere finner aktiviteter de trives med og kan ta med seg videre gjennom ulike livsfaser.

Friluftslivet har en særlig styrke i et slikt livsløpsperspektiv. Den samme stien, løypa eller aktiviteten kan brukes av barn, ungdom, voksne og eldre, på egen hånd eller sammen med andre, og med ulik intensitet og ulike mål. Organisert idrett, organisert friluftsliv og egenorganisert aktivitet må derfor ses mer i sammenheng.

Et livsløpsperspektiv handler også om frivillighet. Deltakere kan over tid bli turledere, trenere, aktivitetsledere eller andre frivillige. Å skape bevegelsesglede og aktivitet gjennom hele livet kan dermed også bidra til framtidig frivillighet og lokalt engasjement.

Dette må gjenspeiles i virkemiddelbruken. Barn og unge skal fortsatt prioriteres, men spillemidlene må samtidig kunne bidra til fysisk aktivitet blant voksne og eldre.

DNT mener derfor at:

- barn og unge og personer med funksjonsnedsettelser fortsatt skal prioriteres
- bevegelsesglede og livslang fysisk aktivitet må være bærende prinsipper for politikken
- spillemidlene i større grad må bidra til fysisk aktivitet gjennom hele livet
- organisert idrett, organisert friluftsliv og egenorganisert aktivitet må ses i sammenheng for å fremme aktivitet gjennom hele livet

6. Egenorganisert idrett og fysisk aktivitet

En stor del av befolkningens fysiske aktivitet skjer utenfor organiserte tilbud. I 2024 hadde 80 prosent av befolkningen over 16 år trent eller mosjonert alene, og 66,5 prosent hadde gjort det sammen med venner eller familie (SSB 2024).

Dette må få større betydning for statens politikk og virkemidler. Egenorganisert aktivitet er ikke et supplement i randsonen av aktivitetspolitikken, men en sentral del av hvordan befolkningen faktisk er fysisk aktiv.

DNT mener at statens virkemidler for egenorganisert aktivitet må bygge på en erkjennelse av at egenorganisert ikke betyr utilrettelagt. Den som går alene på tur, bruker ofte en sti som frivillige har ryddet, skiltet og merket. Den som går på ski, bruker en løype som frivillige har preparert. Den som finner en tur på UT.no, bruker informasjon som frivillige har registrert og kvalitetssikret. Mange har dessuten tilegnet seg ferdigheter gjennom kurs, fellesturer eller annen aktivitet i en frivillig organisasjon.

DNTs digitale tilbud er et konkret eksempel på slik tilrettelegging. UT.no og UT-appen har over 570 000 brukere, er gratis og samler tusenvis av turforslag, merkede ruter og hytter fra hele landet. Gjennom SjekkUT er det registrert over 2,4 millioner besøk på turmål og hytter (per 17. april 2026). Innholdet bygger i stor grad på informasjon som frivillige i DNTs medlemsforeninger og turlag har registrert og kvalitetssikret.

Friluftslivsorganisasjonene bidrar dermed langt utover sine egne organiserte aktiviteter. De er sentrale tilretteleggere for egenorganisert fysisk aktivitet og gjør det mulig for mennesker å være aktive på egne premisser.

Organisert og egenorganisert aktivitet må derfor ses i sammenheng. Organisert aktivitet kan gi kunnskap, ferdigheter og trygghet som gjør det lettere å være aktiv på egen hånd. Samtidig kan egenorganisert aktivitet være en vei inn i organiserte fellesskap og frivillig engasjement.

DNT mener derfor at:

- friluftslivsorganisasjonene må anerkjennes som sentrale tilretteleggere for egenorganisert fysisk aktivitet
- offentlige virkemidler må kunne støtte tilrettelegging som kommer hele befolkningen til gode, også når aktiviteten skjer utenfor medlemsbaserte tilbud
- enkel fysisk og digital infrastruktur for egenorganisert aktivitet må prioriteres

7. Toppidrett

DNT har ikke særskilte innspill til organiseringen eller finansieringen av toppidretten.

Vi vil likevel understreke at lek, allsidighet, friluftsliv og egenstyrt aktivitet er viktige deler av barns og unges samlede bevegelseserfaringer. Toppidrettens behov og utviklingslogikk må ikke bli styrende for aktivitetspolitikken for alle barn og unge.

Barn og unge trenger tid og rom til lek, friluftsliv, egenorganisert aktivitet og deltakelse i ulike aktiviteter. Den organiserte treningen bør bidra til, ikke fortrenge, arenaer der barn utvikler bevegelsesglede, mestring og eierskap til egen aktivitet.

Målet må være at flest mulig utvikler et varig forhold til fysisk aktivitet, enten veien går videre til toppidrett, breddeidrett, friluftsliv eller egenorganisert aktivitet.

DNT mener derfor at:

- toppidrettens mål og prioriteringer ikke skal definere aktivitetspolitikken for alle barn og unge
- barns mulighet til lek, allsidighet, friluftsliv og egenstyrt aktivitet må ivaretas
- langsiktig bevegelsesglede og aktivitet gjennom hele livet må være det overordnede perspektivet

Referanseliste

Folkehelseinstituttet. (2026). Fysisk aktivitet i Norge. Folkehelserapporten.

Helsedirektoratet. (2026). Folkehelsetiltak 2026: Helsedirektoratets innspill til ny folkehelsemelding.

Meld. St. 26 (2011–2012). Den norske idrettsmodellen. Kulturdepartementet. Meld. St. 26 (2011–2012) - regjeringen.no

Meld. St. 18 (2015–2016). Friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet. Klima- og miljødepartementet. Meld. St. 18 (2015–2016) - regjeringen.no

Statistisk sentralbyrå. (2024). Idrett og friluftsliv, levekårsundersøkelsen. Tabellene 13372, 13388, 13396 og 13404. Tallene for hele landet ble korrigert 1. oktober 2026.